

4. Księga
כרם

K R V K

W ZŁOTEY KLATCE

A B O

Zydy w świebodney wolności Korony
Polskiej.

Recordare Domine quid accide-
rit nobis, intuerere & respice op-
probrium nostrum. Hæreditas
nostra versa est ad alienos, do-
mus nostra ad extraneos &c. A-
quam nostram pecuniam bibi-
mus: ligna nostra precio com-
parauimus. *Hierem. Cap: 5.*

Roku Páńskiego, M. DC. XLVIII.

Plinius libro 10.

Ma poważny Plinius iż w rok niż ochłodził /
 Przyściem swoim Chrystus świat kiedy się narodził
 Krutowi sumny pogrzeb w Rzymie sprawowano /
 Na który zacnych osob z obcych stron zwołano.
 Leż to śnić zabobony: Czartá okrutnego/
 Wyrażały osobe Krutá grzebionego.
 Bowiem iego krolestwo / na ten czas wstáło/
 Kiedy przedwieczne Słowo Człowiekiem się stáło.
 Przetoż chciał być publicznie w Rzymie pogrzebiony /
 Wiedząc że Rzym z rak iego miał być wpuşczony.

ô Patriâ !

*APERUERUNT SUPER te OS SUVM OMNES INIMI CI,
 SIBI LAUERUNT ET FREMUERUNT DENTIBUS, ET DIXERUNT
 DEUORABIMUS.* Hierem. Cap. II.

UNIV. LIBR. KRACOVENSIS

910086

Bibl. Jag.

St. Dr. 2007. K. 177 / (205)

K R V K W ZŁOTEY KLATCE.

W Jaka Historykowie za czasů Rzymskiego /
 Pánowania / w Wşem ſwi. cie / Żedá niektorego /
 Który ſm był ná zdradzie iáwney / poimano /
 Zámknąc do więzienia ciasnego kázano.
 Bo go miano różnemi mekami probować /
 Przeto / że śmiał Sekretá Rzymskie profánować.
 Náziątrz przyſzła / álic Krut w poſtáci iego
 Czarny ſiedzi / vćieka z przeſtráchu ſrogięgo /
 Bo pátrzyć nań niemogli / iák Lucyper iák
 Zdał ſie im ná lánzuchu / on ptak ládałáki.
 Którego Krutá potym ráda wczyniſzy /
 W piecu ogień wielki wpałi w znieciſzy.
 Polipora natura ci ámterdziaſzy máia /
 Bo ſie w rózne poſtáci gdy chce przemieniáia.
 Bo ich Cyrces vrodziła / która towarzysze
 Vliffeſſowe / w rózne iák Historyk piſe /
 Lárzy znieciá / czyby ſię ſiadz ſá wczirami /
 Bo ſie iák Cyrces wſzyſcy paráia guſtami.
 Z powieſci piſorymow pómnie / iż to ſynie
 Oonym Phœbusowym ſynu Apolinie.
 Który rózne oſoby w káżdym niemal czáſie /
 W mngnieniu oká bez wſzelkicy od wloki brał ná ſie.
 Co ſie Vliffeſſowi od Cyrces przydáło /
 Pámietaycieſ Polacy / by ſie toż nie ſtáło /

Kruk w Złotej Klatce.

Zwaśna miła Ocyżna przez te brzydkie Kruki /
Jeśli w ich nie weyżrycie fortele y skutki.
Chytry Żyd iest iak Lis / iak pies zdrada kasa /
Kasno / ktorac ządawa / pochlebstwem zadržasa.
Oraz goli y strzyze / siatki stawia na cie /
Szatanem iest nie Człkiem / choć w głowieczey śacie.
Coć mowie śatanem / gorshy nad śataną /
Chowasz w zadržu na sie / chowasz tyrana.
Nie day Boże / bym gnusność ia Polshce przypisał /
O ktoretem dzielnosci w obcych krajach slyshal.
Bo wiem iey na mądrości / y męstwie nie schodzi /
Ktorem wiele infych odleglych Państw przechodzi.
Tylko to omamieniu raczy przypisue /
Ze Krukowi kosztowna zbyt klatka budule.
A w swoim go pokoju chowający tacy /
On w roszkoshy nie śpiewa raczy strasznie kruczy.
Kruk rad w czarno straszliwej barwie zawdy chodzi /
Lubo sie z razu w bialej y iasniuchney wrodzi.
Dotądze Kruk swoje kruczerą oblatue /
Aż ie czarno obrosle w swym gniazdzie znayduie.
W oczach strach ma okropny / bo aż włosy w staja /
Tym ktorzy w oczy lego samochcac patrzą.
Chod ma własnie zlobziestki / rad każda rzecz krądnie /
Czego ci co go maia doznowaia śnądnie.
Nieszczescie kruczenim swym przyśle znamionue /
Z ktorego swym zwyczajem wielce sie radue.
Niest objarta bestya ścierwami sie pascie /
Bez wfego nasycent w każdym prawie czasie.
Kruk postacia swa Czartą wyraża chytręgo /
Bowie ma attributa niemal wfytkie iego.
Stadzie sie Czaronice w Kruki przemieniaia /
Bo zrozumienie z Czarterem Panem swoim maia.
Kruk światłości sie leka / do cienia wychodzi /
Wyrzadzić psikus z klaty / iaki koniowi godzi.

Kruk w Złotej Klatce.

To taki zysk / wciuche / y roszkosh ci maia.
Co tych Krukow śmierdzacych w swych domach chowaią.
Godzien je (pytam) ten ptak z takiemi przymiory /
Klatki ślicznie zrobionej kosztowney y złotej.
A onsem odzignywac sie zlego potrzeba /
Nie tylko mieysce w domu dawac abo chleba.
Złota KLATKA moze byc slusnie POLSKA nazwana
Kosztownemi Kleynoty od Boga nadana.
Naydzieś w niej rozmaitych kruczerow barzo wiele /
Ktorem świat przechodzi wfytke mowie śmiele.
Chlebem / miodem / y bydlem infie opatrnie
Państwa : Gdzie nieśmiertelna cześć sobie gotue.
Martyalistow męznych / y walecznych rodzi /
Ktorem namniety / ani chłód ani głód nieškodzi.
A co wiersza ma poznanie Boga prawego /
Ktoremu cześć oddaie czas w śelakięgo /
Gotora zdrowtem swoim iest Krzyż świetego /
Ślasy bronie / y wmrzec dla cci Boga swego /
Ta Kamienimi drogimi Klatka iest sadzona /
Dyamenty Żyacynthi prześlicznie wpsrzona.
Świadkiem tego wybranych Bozych są w niej groby /
Gdzie są pewne lekarstwa na rozne choroby.
Świadkiem Obrazy Matki Bożej są prześliczne /
Gdzie sie leża / niemocy głowiecze rozliczne.
Owo zgola ze wfych miar Klatka ta kosztowna /
Ktorey w świecie ani iest / ani śnadz będzie rowna.
Przebog czemuż nieśkaniem Krukowi sie ostaie /
A przez miu w sobie nieśkac / y przebywac daie.
Kruk iest Żyd / przekletym nieprzyaciel tego /
Ktory na odlup zstapil z nas każdego /
Objarta ta / zdradliwa / y chytra bestya /
O iaklo sie w tej Klatce prześliczney wwia.
Brody swey poglasknie : wasami petrzasa /
Imie bluzni I E Z V S A z Krzyżem sie nadržasa.

Kruk w Złotej Klatce.

Ni postaći jest głowikiem / lecz ma w sercu Dyabla /
 Ta nieszczęsna potrawa boday czarta zjadła.
 Dważ iesli nie wszystkie przymioty Krukowe /
 Ma w sobie to przekleste plemie Raimowe.
 Wszelkie narody różna farbę w stroiu maia /
 Ktorzy według kondycyey swojej zżywiają,
 Sam Żyd właśnie iak Kruk / y czarno się rodzi /
 W czarney barwie iako Kruk wystawicznie chodzi.
 Nie dziw że wszyscy sobie żalobę sprawili /
 Bowiem Cnoty / Szczyrości y Prawdy pozbyli.
 Żyd jest iak Bazyliśk co wzrokiem zabija /
 Tęgdy na kogo weyjrzy zarazem umiera.
 Kogo Żyd zayrzy ślepiem swym wnet go omami /
 Albo też oczarunie swoiemi gustami.
 Krokodel ciekła zjadłszy dopiero żaluje /
 Gdy tylko pozostała głowę wpatrzuie.
 Tak Żyd gdy śalbiertwem wyzuie ze wszysto /
 Dopiero cie żaluje z serca zmyślonego.
 Ma ktemu chod krukowy y złodzieyskie nogi /
 Ten to Kryżá świętego nieprzyláciel srogi.
 Chytrze iak Lis ślad swoy ogonem zamiata /
 Trudno znać złodzieyska gdzie swo myśla láta.
 Dáć on tobie názástaw lecz wprzód te pieniażda /
 Da klac w Bożnicy stárbym dla twey przyśley nedze.
 Zebyć się to co on dał wntwecz obroćcielo /
 To zaś coś mu zástawił / przy nim się zostało /
 Jakóž ná oko widziem / co raz wgaróć mu wnidzie /
 Albo nigdy / albo też z trudnościá nie wynidzie.
 A choć ci się y zástaw od niego nawróci /
 Przecieć sięw krotce wierz mi iuż w nimóž obroćci.
 Mąż w swym wejá srogięgo zánádrzu Polaku /
 Wypiniec krew z własnego serca niebóráku /
 Dziatki twe są twym sercem / kóreć Żyd mordunie /
 A niewinna krew onych smrody swe zmazuię /

Kruk w Złotej Klatce.

Czy niewiesz przez w Bożnicy Żydzí się zchadzáta
 Ráno / w Polubnie y wieczor swe schadzki miéwáta
 Ni to by Jezusowe Jmie w przód bluznieli /
 A garku elukac tobie przeklectwo czynieli
 Mówiac iak te skoropy wntwecz są struszone.
 Tak niechay Chrześcianstwo będzie rosproszone
 A ci ktorzy Jezusa za Boga być znáta /
 Niechay się ścieszá y zdrowia wieczne nie wznáta.
 Słuiy mu Chrześciánka / Chrześciánka mamta
 Wychowunie Żydzia swoiemi pierślami.
 A co wielka do czegoś częstokroć przychodzi /
 Czego się dla onych wśu wytawie niegodzi.
 Żyd miód wárzy / żyd piwo / żyd gorzałko pali /
 Żyd krámárzem. Towárem / tak iako chce fali /
 Żyd ná mycie / Żyd ná cle / Żyd y ná árendzie /
 Żyd bezpiecznie tuż obok przy Pániectu siedzie /
 Bá iużci y Pácierze / metále / przedáta /
 A też obrázy / w ktorých Chrystusa wragáta.
 Żey dla Boga ktorým to wiedzieć przynáleży /
 Zákáście tego / á Żydá wśadźcie do wieży.
 Przed Żydem Chrześciánin zdlawśy czapkę stol /
 Móściwa mu klania się kórtczye stroi.
 Dáć z chećá ná Árende żyd Pánu pieniedzy.
 Aiego poddáných przy wiedzie do nedzy.
 Żyd támeż przeda mieśa lecz go wprzód śplugáwi /
 Puchlinę cie od niegoz nie dlużo nábarwi.
 O iak wiele Chrześcián nedźnie z umierało /
 Z tych co od nich iadło y w nich piáło.
 Śalszymym lekářstwem Pánów nedźnych truiá /
 A Rościoly nádechodza / obrázy w nich psuiá.
 Lza y gwałca nam świętá z śalbiertwem biegdáse /
 Grzech nieśtyryś obmierzły wśelki w śian w prawidáse.
 A gdy kórego Cnego ziemiánina zocza /
 Ach wśtyd tuzinem zánim / w net z brzytkościá krocá.

Kruk w Złotej Klatce.

To mu y oczy mydla czątko wkąsila/
 A przez śluchem y lachem w net go wyniezsila/
 Tak Przełożonych Polaninow oczy iuz podczarowała/
 Ze wszytkie Chrześcijańskie dobra pochowali.
 Żyd swoim ślepym plodem iako kruk sie brzydzi/
 Gdy go sklonym do wiary Chrześcijańskiej wśdзи/
 Przeto w net miedzi soba Żydą kāmieniuia/
 O którym ze chrztu pragnie psiem wechem pozula,
 Albo predko gustami z czaruią chzcgcego/
 Także musi odchodzić od rozumu swego.
 Temuś sie w strąsne Lárowy Żydzі przebiegaia/
 A Żydzietá swe z mlodu często przestraszaia.
 By imia Jezusowe bluznić sie wczyl/
 A chrztu y wiary świetey potym sie chronil.
 Slepородny ten naród brzytky wśargány/
 Dwaście je jest stozhy nad inne pogány.
 Ci wierzyć iako kto chce wśedy pozwaláia/
 A ni kogo do sekty swey nieprzymuszaia.
 A ci Czartowski bracia Plutona Synowie/
 Ják sa ná swe okrutni ktoz to wypowie.
 Sześci Bog te kráiny z ktorych oprzałkowie/
 Ci przez sa wypędzeni dobr ludzkich Ciurowie.
 Bo w pokoy y Bogactwa/ wśelkie obfienta/
 Błogosławieństwo wielkie w ziemi Boskie czuia,
 My zaś lubo częć Bogu prawemu dawami/
 Przecie z nieprzyjacielem iego przedstawamy.
 Przynawietshym odpusćcie ma Czart swa káplice/
 Częć Boski czci chcąc wkrásć albo polewice.
 Juz ci Lwi y psi wściekli iakośmy doznali/
 Na Naswietshy Sakrament często sie targáli.
 Ktory kłóli o co ich z wielu mieysz wygnáno/
 A palac nástósie drew meki zadawano.
 A meki frogie ia bym z sercá zyczyl tego /
 By żyzel palka wybíel wśytkich do jednego.

Gdyż

Bibl. Jag.

Kruk w Złotej Klatce.

Gdyż niepotrzebny naród ten w Cney Polszcze widze/
 Przetoż iak nieprzyjacielem Bożym sie brzydze
 Ják glowá swoia muru przetowác niemoge/
 To tylkó piśe/ ná twa Polska przestroge.
 Niemaś namniey pożytku Cny Polaku z tego /
 Narodu iaszorcego/ brzydko chuchniacego.
 Niestawic sie ná woyna nie pomożec bronic/
 Granic nie przyiaciol twey Oyczyzny gromic
 A owšem twę sekretá im obiawi śnádnie
 Bowiem twego wypadku wyglada y prągnie.
 Tuczysz go náswóie zle/ własnym chlebem twoim/
 Choć wiaś nieprzyjacielem go być sobie stogim.
 Bo wytędzile ná woyna wbożi ziemianin/
 Gdy potęga nástapi ná Polskę pogánin.
 Chcac aby przod swoim śkánol ku ozdobie /
 Rynstunko w/ koni/ y hat ná spráwuię sobie.
 Wiecz tym czasem málętnosć Żydom z Arenduię/
 Z korzyścia sie náwróćić z woyny obiećcie.
 W tym mu fortuna nie tak iak myśli wygodzi
 Gdyż niekzescie po ludziach/ nie po drzewiech chodzi.
 Albo sie meżnie biąc zbedzie zdrowia swego/
 Albo dla Młarśi straci wśytko watpliwego.
 Tym czasem Pan Żyd wlosći iego popustofy/
 Młyny/ kárgmy wyniszez/ poddanych rospuszcy.
 Z tad ze sie powróćiwśy z woyny porátuię/
 Szlachćic/ gdy Żydom dobrá wśytkie záfántuię
 Záprawde dáremno sie w dom náwróćić kúsi/
 Kad nierad wdác w kupe swawolnych sie musi.
 Albo chleba ze wśtydem zebrác w inšeg /
 Dálęko w wrodzeniu náđ sie podleyszego.
 Wiata škoda macie koronni synowie/
 Z tego Młemzra brzydkiego y ktoz ia wypowie.
 Niewolnikowie wási iak chca rzadza wámi/
 Szyczo sie ślachęz kłemi iak y wy práwami.

B

Smie

Kruk w Złotej Klatce.

3 nieś ono Cny Polaku/ postronny chprzyslowie/
Ktore madrym Polaka lez po skłodzie zowie.
Przebog przed czasem zlemu swemu zabiegajcie/
Mieysc swym nieprzyjaciolom w swych wlościach nie daycie.
Niechay poglowne co rok ochwałone daia/
W którym Rzeczpospolita wielce wkrzywdzaia.
Bo w Poznaniu Żydow iest coś nad sto tysięcy/
A w Krakowie stoletnym nie pochybnie wiszy.
Wiece na Rzeczpospolita kiedy lud zbieraia /
Czemuz v tych po chancow gospod niedawia,
Gdzieby rązniey służyły żołdak wychnął sobie /
A mogli woysku na potym stanać ku ozdobie.
Mym zdaniem gospodyby v nich dawać trzeba/
Draganom/ bo iuz Żydzi nązbyt maia chleba/
A swych iako moc ochraniać/ tak iako wilt czyni/
Ktorey lub z obcych miernia nie zwlasney dziedzi.
Ja tych chlebo darmoiadow nągnalbym gdzie stały/
Albo też w plug zaprzagl by na chleb orali.
Wiece chleba siła trawia/ na chleb nie pracuiac /
Tylko we dnie y w nocy śalbiestwem śachtruiac.
Wielkie ci Polische czynia ach skody szurkowiel
Bárzo na kiel zawzieli/ bezpiecznieo mowie.
Lud to chytry obłudny ma iad wezow w sobie/
Ty mu chleb das/ zgotuie on truciźne tobie.
Nie ma w Polsce nad Żydá niht wietsey roslósy/
Ma Żyd w obiat geś klusta/ ma kluste kólosy.—
A ubogi Rátolík strugke chleba z moczy/
Chcac iey pozyc/ w tey wodzie ktora z oczu toczy.
Bo nietylko nad iego Pan kárkiem przewodzi/
Lecz też y Żyd z kúiem nan przychodzi.
Wiece po Żydowskiej nedznik musi stać woli/
Wiedzac ze go Żyd gdy chce do Pána ofoli.
Orla Cná Polska za Żerb ma gorolotnego/
Ktory Pánem y wodzem iest ptastwa w śelliey.

Pátrzy

Kruk w Złotej Klatce.

Pátrzy Orzel bezpiecnie w sloneczne promienie/
Wysoko sie wzbiiaiac strzydlami od ziemi/
Czym też plodu doświadcz a ieli w lasny iego/
Gdy w slonce pátrzac oła nie zmroza swiego.
Zwierz mu nąyokrutnieyszy nigdy nie zaszkodzi/
Bo on nan w przod swa dzielnościa z gory vgodzi.
Pieknac to rzecz za Stemma miec orla dzielnego/
Nie piekna w domu chowac swym kruká strasnego.
Nie tedna droga ci dway ptacy sobie chodza/
W rożnych gniazdach/ z rożnemi sie przymioty rodza.
Temu przymioty dzielne przyrodzenie dało/
To ktorych go nąśladowac Cney Polsce przysłało.
Abby w sprawiedliwośc slonca swym bystry w zrokiem/
Pátrzyła zawždy/ orlem nie krukowem okiem.
Ktemu pod niebo śawa dzielna sie wzbiiała/
I nieprzyjacielem Bozym nie konwersowała.
Kruk trzysta lat przeżywszy/ gdy olśnie z starości/
Ma ptastka co go wodzi z Boskiej opatrności.
Ktory tuż po powietrzu przed nim zawždy chodzi/
A on miasto wdzieczności pozrec go zaś godzi.
Ktorego iak dostanie w kasy rozśarpnie/
A po powietrzu członki iego rozmiaunie.
Sam sie zaś przez ślepote mizernie zabija/
Kruk niewdzieczna obżarta y dzika bestya.
Taka/ z tych śleporodow wdzieczność wy zoczye/
Cni Polacy ieli sie ach nieobaczycie.
A śalbiestwem swym w przod poddanych w nedze w prowadza/
Pánom y Przełożonym Truciźna wygladza.
Dobra Moneta stopia/ y powysylaia/
A śalbiestkich pieniedzy z inad nawnaslaia.
Lecz zabieś temu pierwey/ nim przydzie do zlego/
A na rożne poslugi/ zaży ludu tego/
Niech w poće zola sobie chleba zarabiaia/
Starb na rzecz pospolita zebrany oddaia.

22

Tulaczem

Kruk w Złotej Klatce.

Ułazęm y przychodniem iest. Żyd w ziemi twoiej/
Słysz na rzecz byś go równał do krwie własnej swoiej.
Żałazie im ślaoierstwa/ y handlow potrzebą/
Niech rydlem y siekiera nabywają chlebą.
Przykaj żeby albo sie wstyscy Żydzi chęćieli/
Abo iak niewolnicy w twoim państwie żyli.
Pospolite ruszenie niech na nie wynidzie/
Musie sie biec chęćechorż iest / gdy o garło idzie.
A żony ich z kądziela niech w twoich dworach siedzą/
Groch/ Kąpusta z Słoniną iako nasi ledzą.
A dusze ich pozyskaś Bogu wszechmocnemu/
A niedze wlyż wielkiej poddanemu swemu.
Kruk ten w tej złotej Klatce słowikiem sie stanie/
Sprawżeto co naysprzedzey IESV CHRYS TE Panie.
By albo tech śmierdziuchow przez z Polski wygnano/
Abo kedy na wojne do szturmu nagnano.
Żeby chwałst ten z pszenice był pańskiej wyrwany/
A na opal do piekła. Czarto wi oddany.
A pszenica zaś przez slugi Dycy Czeladnego/
Zostala zgromadzona do gumna Bożego.
A ta klatka szzyrego złota zrobiona/
W pokoju nayszyzszego byla postawiona.
A ku czci iego swietey wiecznie tak przebyla/
Gdy pan w istocie pańskiej bedzie parrzyla. Amen.

Nagrobek Krukowi.

Pozbyles klatki złotej/ nabyles ognisty/
Niechże cie w piekle dreczy ogień wiekniesty.

Nagrobek Żydowi.

Bliznim nam iest Żyd/ wiec go pożałowac trzeba/
Niechay go Dyabli wezma / gdy niechcial do nieba.

